

**4500 år
med tappar**

Tappfogar har använts i alla tider och de äldsta kända har påträffats i faraon Cheops skepp som är från cirka 2500 f.Kr.

Stark träfog med *tapp & kil*

Tappen har stuckits in i sitt hål med lim och de två kilarna är klara för att slås ner och låsa.

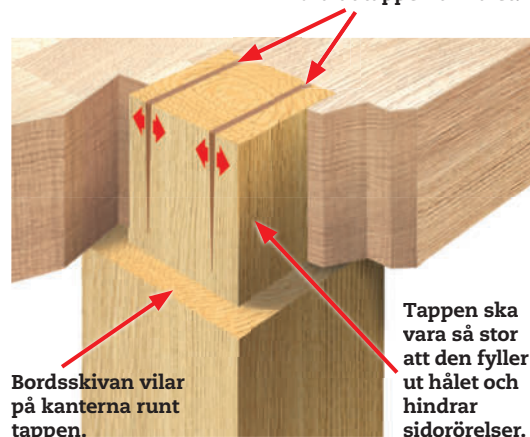
Tappfogning med en eller flera kilar är lika enkel som den är fantastiskt stark. Och lika genial som den är gammal.

Världens allra vanligaste träfog måste vara tappfogen. Det är inte så underligt, för den är pålitlig och stark. Den har i flera tusen år hållit ihop allt från grovhuggna timmerstockar i korsvirkeshus och spant i stora segelfartyg till finsnickrade möbler och inredning i våra hem.

Utseendet kan skilja sig lite från fog till fog, men principen är densamma. En tapp passar i ett tapphål och delarna kan endast röra sig åt ett håll och det försäkras man sig om genom att limma ihop dem. För att fogen ska bli extra stark kan den förstärkas med en eller flera kilar, som pressar ut tappen så att den sitter i spänn mot väggarna i tapphålet.

För det mesta är en tappfog osynlig, men i stället för att låta den förbli inne i hålet kan du göra både tappen och hålet genomgående – så att de syns från andra sidan av träet. När du gör det kan du passa på att förstärka fogen och samtidigt göra den dekorativ, som ett tecken på fint hantverk. Här utför vi tappfogen med två kilar i ett matbord. Principen kan användas överallt.

Kilarna pressar ut tappen mot sidorna så att det blir omöjligt att dra ut tappen ur hålet.

Bordsskivan vilar på kanterna runt tappen.

Tappen ska vara så stor att den fyller ut hålet och hindrar sidorörelser.

Tappen sågas ut i bordsbenet

1 Tappen markeras och sågas från änden.

Eftersom bordsskivan är 40 mm tjock sätts ett märke 42 mm från kortändan. Strecken dras hela vägen runt benet.

2 Tappen sågas fri på alla fyra sidorna. Även om det inte syns efteråt så ska du inte såga för långt ner i benet. Tappen sticker upp 2 mm över bordsskivan när den sticks in.

3 Kilspåren sågas. Såga två parallella spår lodrätt ner till tappens botten.

TIPS: Du kan göra både spår och kilar bredare om du vill framhäva kilarna.

Tapphålet stäms ut i bordsskivan

1 Tapphålet ritas och ritsas. Det bör inte placeras för tätt intill skivkanten för då kan skivan spricka när kilarna slås i. Dra stämjärnets egg i varje streck så bryts träets yta.

2 Tapphålet stäms ut från bordsskivans ovansida. Slå först ner stämjärnet lodrätt tvärs över ådringen med stämjärnets platta sida mot strecken. Ta bara ett par millimeter i sänder.

3 Rensa hål och tappsidor genom att skrapa fint med stämjärnet så att sidorna blir släta. Provmontera flera gånger så att du inte tar bort för mycket trä.

Ett exempel

Vi sätter här fast ben på ett tungt och stadigt matbord: **70 x 70 mm bordsben** i en **40 mm massiv ekskiva** och vi använder genomgående tapp för-stärkt med två kilar.

Principen är densamma oavsett materialets tjocklek. Till arbetet behöver du **ett vasst stämjärn**, **en fintandad handsåg** och **en snickarvinkel**. Du behöver också **skruvtingar** för att fixera delarna medan du håller på med arbetet.

Bordsskiva och ben limmas ihop

1 Tappen knackas försiktigt in i hålet, rejält limbestruken. Tryck in benet helt så att kanterna ligger an mot bordsskivans undersida. Kolla att benet står vinkelrätt.

2 Knacka in kilarna med lim när du har vänt bordet. Kilarna är lika långa som tappen, spetsarna är smalare än spåren och vinkeln är liten så att de kan slås långt in.

3 Tappen sågas av och slipas med allt finare och finare slippapper. Om du oljebehandlar eller lackerar bordet framhävs tappfogen med sina kilar i avvikande träslag.